

Әкімшілік құқық

Орындаған: Баешев Арманбек

- Мемлекетті басқарудағы қоғамдық қатынастарды реттейтін және әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін жауаптылыққа белгілейтін нормалардың жиынтығы.

Әкімшілі
к құқық

```
graph TD; A[Әкімшілік құқық] --> B[Оқу пәні]; A --> C[Ғылым]; A --> D[Құқық саласы];
```

Оқу
пәні

Ғылы
м

Құқық
салас
ы

Құқық саласы

- Бір тектес қоғамдық қатынастарды реттейтін нормалардың жиынтығы

Құқықтық жүйе

```
graph TD; A[Құқықтық жүйе] --> B[Халықаралық жүйе (мемлекет аралық)]; A --> C[Ұлттық жүйе (Әкімшілік құқық)];
```

Халықаралық
жүйе
(мемлекет
аралық)

Ұлттық жүйе
(Әкімшілік
құқық)

Әкімшілік құқықтық нормалардың жүйесі

- Мемлекетті басқарудың қағидаларын айқындайтын нормалар
- Атқарушы билік органдардың мәртебесін айқындайтын
- Жеке тұлғалардың мәртебесін анықтайтын нормалар
- Мемлекеттік қызметшілердің мәртебесін анықтайтын
- Экон, әлеу-мәдени, әкімші-саяси жүйесін реттейтін нормалар

Құқықтық нормаладың күрделі жүйесі

Жалп
ы

- Басқарудың түрлері мен әдістерін, әкімшілік мәжбүрлеуді, **заңдылықты қатамасыз ететін тәсілдерді реттейтін құқықтық нормалар.**

Ерекш
е

- Мемлекетті басқарудың нақты салаларындағы (ауыл шаруашылық, білім мен ғылымды, денсаулық сақтау) **қоғамдық қатынастарды реттейтін нормалар.**

Әкімшілік құқықтық норманың құрылымы

Гипотеза

Диспозиция

Санкция

Ынталандыр

у

Гипотеза – бұл құқық нормаларын қолдану жағдайлары. Әкімшілік құқықтық қатынастарды тудыратын, өзгертетін және тоқтатын заңды фактілер болып табылады. Мысалы: адамның әкімшілік құқық бұзушылық жасауы, соның нәтижесінде заңды жауапкершілікке тартылуы.

Диспозиция -бұл мінез-құлық ережелері, бұнда субъектілердің құқықтары мен міндеттері көрсетіледі. Диспозиция -бұл ұйғарымдар, бұйрықтар, жарлықтар, тиым салушылықтарлар, рұқсат берушіліктер.

Санкция – бұл мінез құлық ережелерін бұзғаны үшін нормамен қарастырылған жағымсыз зардаптарды көрсететін құқық нормасының элементі.

ҚҰҚЫҚ НОРМАСЫ

- — үлгі, ереже, шара, жүріс-тұрыс масштабты.

Нормаларды жүзеге асыру сипаттары

Әкім. құқық. норм. реттеу пәніне байланысты

- Материалды (Не? деген сұрақтарға жауап береді)
- Процессуалды (Қалай? деген сұрақтарға жауап береді)

Заңды құқықтық мазмұнына байланысты

Міндеттеуші

Ұйғарушы

Тыйым
салушы

Өкілеттік
беруші

Бұл тиісті құқық нормасымен қандайда бір іс-әрекет жасауға тікелей заңдық міндет жүктеу.

(Міндеттеу, ұйғарушы)

Нұсқама

Белгілі бір іс-әрекеттерді жасаудан бас тартуға тікелей заңдық міндет жүктеу.

Тыйым

Қандай да бір іс-әрекетті өзінің қалауы бойынша заңды түрде рұқсат беру. (Өкілеттік беру)

Ерік беру

Әрекет ету уақыты бойынша

- Мерзімді
- Мерзімсіз

Әрекет ету кеңістігі бойынша

- Жалпы мемлекеттік
- Жергілікті немесе локальды

Ерік білдіру формасы бойынша

- Ауызша
- Жазбаша
- Конклюдентті

Георг Вильгельм Фридрих Гегель

*«Мемлекеттің бәрі заңға
бағыну керек, кім заңға
бағынбаса бәрі соған
бағынады.»*

Назарларыңызға
рақмет!

